MİLLİ EĞİTİM BAKANLIĞI YAYIMLAR ve BASILI EĞİTİM MALZEMELERİ GENEL MÜDÜRLÜĞÜNCE HER HAFTA PAZARTESİ GÜNLERİ ÇIKARILIR İLGİLİ MAKAM VE MÜESSESELERE PARASIZ GÖNDERİLİR

T. C.
MİLLÎ EĞİTİM BAKANLIĞI
TEBLİĞLER DERGİSİ

YILLIK ABONESİ 1000 KURUŞTUR. ABONE TUTARI MALSANDIKLARINDAN BİRİNE YATIRILMALI VE ALINACAK MAKBUZ MİLLÎ EĞİTİM BAKANLIĞI YAYIMLAR VE BASILI EĞİTİM MALZEMELERİ GENEL MÜDÜRLÜĞÜNE GÖNDERİLMELİDİR.

CİLT: 32 | 16 HAZİRAN 1969 | SAYI: 1559

Talim ve Terbiye Kurulu Kararları:

Karar s. 391 — Karar t. 20-5-1969

Konu: İlkokulların 4. ve 5. sınıflarında okutulacak matematik ders kitapları h.

Kurulumuzun 1 Temmuz 1968 gün ve 171 sayılı kararı ile 1968 - 1969 öğretim yılından itibaren geçici olarak bütün ilkokullarımızda uygulanması kararlaşan ilkokul programının matematik dersi ile ilgili olarak; 1970 - 1971 öğretim yılı için kabul edilmek üzere, hazırlanan şartnameye göre, ilkokulların ikinci devrelerinin matematik ders kitaplarının yazılmasının serbest basıma bırakılması hususunun Bakanlık Makamının tasviplerine arzı kararlaştı.

Uygundur.
20-5-1969
Millî Eğitim Bakanı
İlhami ERTEM

TALİM VE TERBİYE DAİRESİ

Karar s. 406 — Karar t. 23-5-1969

Konu: Kız Enstitülerine Burslu Olarak Alınacak Öğrenciler Hakkında Yönetmelik.

Kız Teknik Öğretim Genel Müdürlüğünün 16 Mayıs 1969 günlü ve 510/9999 sayılı yazıları ile teklif edilen «Kız Enstitülerine Burslu Olarak Alınacak Öğrenciler Hakkında Yönetmelik»in bağlı örneğine göre kabulü hususunun Bakanlık Makamının tasviplerine arzı kararlaştı.

Uygundur.
23-5-1969
Millî Eğitim Bakanı
İlhami ERTEM

KIZ ENSTİTÜLERİNE BURSLU OLARAK ALINACAK ÖĞRENCİLER HAKKINDA YÖNETMELİK

Madde 1 — Millî Eğitim Bakanlığı hesabına Kız Enstitülerinin çeşitli meslek dallarında okutulmak ve yetişeceği meslekî bilgi ve ihtisasından Devletçe yararlanılmak üzere seçimle Kız Sanat Ortaokul mezunları arasından burslu öğrenci alınır.

(Çeşitli Kurumlar hesabına da ihtiyaca göre burslu öğrenci alınır. Bu öğrencilerin seçim işleri ile diğer hususlar ilgili Kurum ile Okul Müdürlüğü tarafından ortaklaşa yürütülür.)

Madde 2 — Her yıl bütünleme imtihanlarının bitimini takip eden gün, Öğretmenler Kurulu toplanır, Kız Sanat Ortaokulunun (PEKİYİ) ve (İYİ) derece ile geçen gündüzlü öğrencilerden çalışkan ve yardıma muhtaç olanlarının durumunu inceleyerek, istekliler arasından:

a) Bakanlıkça tahsis edilen kadro ile, mezun olanlar ve yıl içinde herhangi bir sebeple ayrılanlardan açılan burs kadrosu sayısından bir misli fazla olmak üzere bursluluğa aday seçilir.

Aday seçilen bu öğrenciler, Öğretmenler Kurulu tutanağına aşağıdaki örneğe göre kaydedilir:

Okul No. Adı, soyadı: Sınıf geçme notu ortalaması ve derecesi:

b) Okullarca bursluluğa teklif edilenlerin Öğretmenler Kurulu tutanağı bütünleme imtihanlarının bitimini takip eden hafta içinde Valilik yoluyla Millî Eğitim Bakanlığına (Kız Teknik Öğretim Genel Müdürlüğü) gönderilir. Bu süre içinde gönderilmeyen tutanaklar işleme konmaz ve okul idareleri sorumlu tutulur.

Madde 3 — Okullardan gelen teklifler Bakanlıkça incelenir; adaylar arasından her okulun burs kadrosu sayısı kadar burslu öğrenci seçilerek, bu öğrencilerin listeleri Valiliklere gönderilir.

Madde 4 — Okul müdürlükleri Bakanlıkça bursluluğa kabul edilenlerin sağlık muayenelerini yaptırır; durumları öğretime elverişli olanların yüklenme ve kefalet senetlerini hazırlatır. Sağlık Kurulu raporu ve yüklenme senetleri öğrencilerin dosyalarında saklanır.

Madde 5 — Burslu kadroya alınan öğrencilerin yüklenme ve kefalet senetlerini hazırladıkları tarihi takip eden ay başından itibaren burs aylıkları peşin olarak ödenmeye başlanır. (Örnek I Yüklenme Senedi), (Örnek II Kefalet Senedi).

Madde 6 — Burslu olarak okutulan öğrenciler, öğrenimlerini bitirdikten sonra ihtiyaç olduğu takdirde Bakanlığın göstereceği yerde öğrenim süresi kadar çalışmaya mecbur tutulurlar. Her öğretim yılı, tam bir hizmet yılı olarak hesaplanır.

Madde 7 — Burslu öğrencilerin tedavi masrafları Bakanlıkça ödenir. Tedavilerinin devam ettiği ve raporlu bulundukları sürece (Raporlarını Okul İdaresine vermek şartiyle) burslu öğrencilerin bursları tam olarak ödenir.

Madde 8 — Burslu öğrencilerin aylıkları tatil aylarında da ödenir.

Madde 9 — Sağlıklarının, devlet hesabına öğrenim yapmaya devama elverişli olmadığı Sağlık Kurulu raporu ile tesbit edilmiş olanların burslulukla ilgileri kesilir. Bu gibi öğrenciler hakkında masraf takibatı yapılmaz.

Madde 10 — Burslu öğrencilerden öğrenim süresi içerisinde 2 defa sınıfta kalanlarla bir yıl ve daha fazla okuldan uzaklaştırma cezası olanlar bursluluktan çıkarılır ve bir daha bursluluğa alınmazlar.

Madde 11 — Son sınıf öğrencilerinden yaz döneminde mezun olanların bursları mezun oldukları tarihi takip eden ay başından, güz döneminde mezun olanlarla, ertesi yıla kalanların bursları güz dönemi bitirme imtihanlarını takip eden aydan itibaren kesilir.

Madde 12 — Burslu öğrencilerin başka bir okula nakli, Sağlık Kurulu raporunda lüzum gösterilmesi veya ailesinin başka bir yere nakledildiğini Emniyet Müdürlüğünden alınacak bir belge ile ispatladıkları takdirde yapılabilir.

Madde 13 — Mezun olan burslu öğrenciler, yaz ve güz dönemi bitirme imtihanlarının bitimini takip eden hafta içinde Bakanlığa bildirilir.

Madde 14 — Burslu öğrencilerden öğrenimi terk edenlerle gündüzlü olarak devam etmek isteyenler veya bursluluk hakkını kaybedenlerden (sağlık sebebiyle ayrılanlar hariç) okul idaresince tahakkuk ettirilen masraflar ilgili öğrenciler veya kefilleri tarafından Defterdarlık, Saymanlık Müdürlüklerine yatırılır ve alınacak makbuzun bir örneği Okul Müdürlüğünce Bakanlığa gönderilir.

Bu masrafı kendi arzusu ile ödemeyenlerin masraf listeleri, kanuni kovuşturma yapılmak üzere en geç bir ay içinde Bakanlığa gönderilir.

Madde 15 — 2287 sayılı kanunun 9. maddesi gereğince hazırlanan bu yönetmelik, yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

Madde 16 — Bu yönetmelik hükümlerini Millî Eğitim Bakanı yürütür.

BÜTÇE VE PLÂNLAMA DAİRESİ BAŞKANLIĞI

Sayı: Ce/288 28-5-1969

Konu: İhtisas yapacak elemanlar h.

Bakanlığımız adına ihtisas yapmak üzere Amerika'ya gönderilecek elemanların seçimiyle ilgili açıklama aşağıdadır.

İlinizdeki genel, meslekî ve teknik her çeşit orta dereceli okullarla Bakanlığımıza bağlı kurumlara duyurulmasını rica ederim.

Ferit SANER
Millî Eğitim Bakanı a.
Başmüsteşar

A Ç I K L A M A

Araştırma, Plânlama, İstatistik ve IBM makineleri üzerinde ihtisas yapmak ve döndüklerinde Millî Eğitim Bakanlığı Plânlama ve Araştırma Dairesinde çalışmak üzere Amerika'ya sınavla eleman gönderilecektir.

AID'den temin edilen bu burslar kısa süreli ihtisas bursları olduğundan, gönderilecek elemanlar bir veya en çok iki yıl içinde master öğrenimlerini tamamlayacaklardır. Master veya buna denk bir öğrenimi daha önce yapmış olanlar bu süre içinde doktora öğrenimi yapacaklardır. Bu sebepten, açılacak sınavlara üniversite veya dört yıllık yüksek okul mezunları ile master veya dengi öğrenim yapmış olanlar alınacaktır. İhtisas yapılacak konularda daha önce master öğrenimi yapmış olanlar lisans yapmış olanlara tercih edilecektir.

Seçilenler Plânlama ve Araştırma Dairesine atanacak ve sıraları geldikçe Amerika'ya gönderileceklerdir. İhtisas konuları, aranan şartlar ve sınavla ilgili bilgiler aşağıda gösterilmiştir.

Sınavlar 4 ve 5 Temmuz Cuma ve Cumartesi günleri, saat 9.00 da Millî Eğitim Bakanlığı Araştırma ve Değerlendirme Bürosunda yapılacaktır. İsteklilerin sınavlara alınabilmeleri için, dilekçelerini en geç 1 Temmuz 1969 Pazartesi akşamına kadar Millî Eğitim Bakanlığı Dış Münasebetler Genel Müdürlüğünde bulundurmaları ve yukarda belirtilen gün ve saatlerde sınav yerinde olmaları gerekir.

Adaylarda Aranan Genel Özellikler:

1) Dört yıllık yüksek okullardan, üniversitelerin herhangi bir fakültesinin aşağıda gösterilen bölümlerinden mezun olmak veya herhangi bir yüksek okul mezunu olup söz konusu ihtisas konularından birinde daha önce master yapmış bulunmak.

2) Millî Eğitim Bakanlığına bağlı resmî okul veya kurumlarda en az iki yıl başarıyla çalışmış olmak.

İhtisas Konuları ve Gönderilecek Eleman Sayıları:

1) Eğitim Plânlaması ve Eğitim Ekonomisi (4 eleman).

Bu bölüm için, üniversitelerin maliye veya ekonomi ile ilgili fakültelerinden veya İktidasî ve Ticarî İlimler Akademisi Maliye Bölümünden mezun olanlar sınava girebilecektir.

2) İstatistik ve IBM makineleri üzerinde ihtisas (6 eleman).

Bu bölüm için, üniversitelerin matematik veya fizik, teknik okulların makine, Erkek Teknik Yüksek Öğretmen Okulunun elektronik veya elektrik bölümü mezunları veya istatistik konularında master yapmış olanlar sınava girebilecektir.

3) Eğitim Araştırması (6 eleman).

Bu bölüm için, üniversitelerin herhangi bir fakültesinden veya dört yıllık yüksek okullardan mezun olanlar sınava girebileceklerdir.

Sınav Konuları:

1) Türkçe kompozisyon,
2) Zekâ ve kabiliyet testi,
3) İngilizce (Eşit puvan alanlar arasında tercih sebebi olacaktır).

N o t : *1) Master öğrenimi yapmış olanlar, almış oldukları kursları ve derecelerini gösteren resmî belgelerin örneğini veya fotokopisini dilekçelerine ekleyeceklerdir.*

2) İstenen şartları taşımadıkları sonradan tesbit edilen adaylar sınavda başarı gösterseler dahi kabul edilmeyecektir.

G E N E L G E :

YAYIMLAR VE BASILI EĞİTİM MALZEMELERİ GENEL MÜDÜRLÜĞÜ

Sayı: 000.5-07731 5-5-1969

9889

Konu: Sivil Savunma Kılavuzu h.

V A L İ L İ K L E R E

Sivil Savunma hizmetlerinin yürütülmesinde yararlanılmak üzere, İçişleri Bakanlığınca yayımlanmış olan «Daire ve Müesseseler için Sivil Savunma İşleri Kılavuzu»ndan bir örneği aşağıya çıkarılmıştır.

Bilgi ve gereğine göre hareket edilmesini rica ederim.

Enver ESENKOVA
Millî Eğitim Bakanı a.
Yayımlar ve Basılı Eğitim
Malzemeleri Genel Müdürü

DAİRE VE MÜESSESELER İÇİN
SİVİL SAVUNMA İŞLERİ KLAVUZU

I. BÖLÜM

Genel Esaslar

Madde 1 — Bu klavuz; 7126 sayılı Sivil Savunma Kanunu ve ekleriyle bu kanunun uygulanmasına ait olarak şimdiye kadar yayınlanmış bulunan tüzük, talimat ve emirlere göre, resmî ve özel daire, müessese ve fabrikaların sivil savunma, plânlama ve diğer hizmetleriyle bu maksatla meydana getirecekleri teşkil ,tesis ve tedbirleri ve bunlara ait araç, malzeme ve teçhizatı toplu ve detaylı olarak bir arada göstermek ve bu konuda ilgililere kolaylık sağlamak üzere hazırlanmıştır.

Tanım ve Kapsam

Madde 2 — Bu klavuz; hassas bölgeler içinde olup da yıllık ortalama mevcudu 100 den fazla bulunan veya ayrıca hassasiyeti kabul edilmiş olan resmî ve özel bütün daire, teşekkül, fabrika, müessese, imalâthane, atelye, okul, üniversite, yurt, pansiyon, 100 den fazla yataklı hastahane ve oteller ve benzeri toplu çalışma ve iş yerlerinde uygulanır.

İlgili Bakanlık veya Valiliklerce lüzum görüldüğü takdirde, hassas bölgeler içinde olup da personel mevcudu 100 den az veya hassas bölgeler dışında olup da personel mevcudu 100 den fazla müesseselerde de bu klavuz esasları uygulanabilir.

Madde 3 — Bu klavuzda; ikinci maddede yazılı bütün daire, müessese, fabrika ve teşekküller için kısaca «Müessese» deyimi kullanılmıştır.

Personel sayısına bakılmaksızın aynı çatı altında bulunan, aynı veya başka idare veya şahıslara ait daire ve müesseselerle, aynı müessese sınırı içinde bulunan, aynı idareye bağlı ayrı ayrı daire, fabrika ve kurumlar, aynı müessese içinde birer ünite itibar olunurlar. Aynı sınır içinde bulunan müessese personeline ait konutlar da müesseselerle birlikte mütalâa edilir.

Aynı hassas bölgede ayrı ayrı yerlerde bulunan aynı idareye bağlı teşekkül ve müesseseler, ayrı müessese olarak kabul edilmiştir.

Madde 4 — 3 ve 109 uncu maddelere göre birleşik plânlamaya tâbi müessese gruplarına ait müşterek teşkilât ve hizmetler, personel mevcudu en fazla, personel eşitliği halinde mülkî idare âmirliğince tensip edilecek olanın koordinatörlüğü altında müşterek bir plânla tesbit ve düzenlenir. Bu hususta üniteler arası anlaşmazlık halinde, çözüm mercii mülkî idare âmirliğidir. Bu plâna göre her ünite kendine düşen hazırlık, tedbir ve faaliyetleri ve bunların gerektirdiği harcamaları yapmakla mükelleftir.

Madde 5 — Hassas bölgelerdeki resmi ve özel müessese veya aynı bölgede toplanmış müessese gruplarından personel mevcutları ve alanları;

a. Bir kılavuzluk bölgesine yaklaşık olanlar bir kılavuzluk,

b. Bir başkılavuzluk bölgesine yaklaşık olanlar bir başkılavuzluk,

c. Bir korunma bölgesine yaklaşık olanlar bir korunma bölgesi,

Teşkil ederler. Buna göre bir üst kademedeki başkılavuzluk; şef, şef kılavuzluk veya tâli bölge idare merkezleri ile bağlantı ve işbirliğinde bulunurlar.

Kılavuzluk kademeleri bakımından müesseselerin durumları mahallî mülkî idare âmirliklerince tâyin ve kendilerine de tebliğ olunur.

Madde 6 — Bir kılavuzluk, başkılavuzluk veya korunma bölgesi seviyesinde sayılan müesseseler veya müessese grupları arasında veya yakın çevresi içinde kalan evler, dükkânlar gibi oturma veya işyerleri de, kılavuzluklar, hizmetleri bakımından bu müesseselerin görev bölgesi içine girerler.

Madde 7 — Hassas bölgeler dışında bulunan mevcudu 100 den fazla müesseselerde 7126 sayılı kanunun 9 uncu maddesine göre, bu kılavuzun ilgili bölüm ve maddelerinde belirtildiği şekilde bir sivil savunma âmiri, itfaiye ve ilk yardım servisleri teşkili, eğitim ve donatımları ile radyoaktif serpinti tehlikesine ve yangınlara karşı korunma tedbirleri, gizleme, tehlikeli sınır bölgelerden tahliyeye tâbi tutulacakların tahliyeleri, kendisine yerleştirme yapılacak kabul bölgelerindeki müesseselerde yerleştirme ile ilgili hazırlıklar ve plânlamalar yapılır. (Kılavuz Madde: 12, 13, 29-32, 35-41, 43, 45, 59-61, 64, 65, 75-78, 79, 81, 89 - 92, 94, 101 - 108).

Görev ve Sorumluluklar

Madde 8 — Bu kılavuz esaslarına göre müesseselerde gerekli sivil sovunma tesis, teşkil ve tedbirlerini plânlamak, vücude getirmek ve yürütmekten müesseselerin yetkili temsil organları, âmirleri veya sahipleri görevli ve sorumludurlar.

Madde 9 — Bu kılavuza göre sivil savunma teşkil ve tesislerini vücude getirmekle mükellef olan müesseselerin ana görevleri şunlardır:

a. Personelin korunması;
b. Hayatî önemi haiz makanizmanın, malzemenin ve stokların korunması, âcil tamir ve islâhı;
c. Sivil Savunma Servislerinin kurulması, donatımı, eğitimi;
d. Sivil Savunma tesislerinin kurulması.

Madde 10 — Büyük ve çeşitli üniteleri ve branşları bulunan müesseselerde, müesseseye ait sivil savunma hizmetlerinin tesbit, koordine ve plânlanması için, müessese âmirinin başkanlığında her ünite veya branşın yetkili idare veya teknik âmirlerinden mürekkep bir «Sivil Savunma Komisyonu» kurulur. Savunma sekreteri bulunan müesseselerde sekreter bu komisyonun ikinci başkanıdır. Sivil savunma âmirleri bu komisyonun tabiî üyesi ve raportörüdürler.

Madde 11 — Bu komisyonun başlıca görevleri şunlardır:

a. Barışta; Başkanın daveti ile gerektikçe toplanarak;

(1) Mevzuata ve müessesenin durum ve özelliklerine göre Sivil Savunma bakımından yapılması gerekli teşkilât, tesisat, hizmet ve tedbirlerini ve bunların plânlama şekil ve esaslarını tetkik ve tesbit eder.

(2) Bu esaslara göre Sivil Savunma âmiri ile yardımlaşma ve işbirliği suretiyle Sivil Savunma plânını hazırlamak üzere gerekli personeli görevlendirir. Hazırlanacak plânları tetkik ve tamamlıyarak imzaladıktan sonra müessese âmiri vasıtasiyle yetkili makamların onayına sunar.

(3) Plânla tesbit edilen teşkil, tesis ve tedbirlerle donatım ve eğitim işlerinin gerçekleştirilmesi ve tamamlanması için yapılacak faaliyetleri tesbit, koordine ve kontrol eder.

(4) Bu hususlarda üyeler ve üniteler arasında gerekli işbirliği ve işbölümünü düzenler.

b. Olağanüstü halde veya seferde; sivil savunma teşkilât ve tedbirlerini bir kere daha gözden geçirerek herhangi bir taarruza karşı en son hazırlık ve tedbirleri de alır ve aldırır.

c. Taarruzdan sonra; hasar durumuna göre müessesenin işler hale getirilmesi, kullanılan veya zayi olan malzemenin ikmali için gerekli çare ve tedbirlere tevessül eder.

Madde 12 — Müesseselerde, müessese âmiri tarafından kendi adına sivil savunma teşkilât, hizmet ve faaliyetlerini düzenlemek ve yürütmek üzere görevlendirilen bir «Sivil Savunma Âmiri» bulunur. Büyük müesseselerde yeteri kadar yardımcı ayrılır. Bulunan müesseselerde bu görev sivil savunma uzmanları tarafından yapılır. Birden fazla sivil savunma uzmanı bulunan müesseselerde derece itibariyle en kıdemlisi sivil savunma âmiri, diğerleri de yardımcı olur.

Madde 13 — Sivil Savunma Âmirinin başlıca görevleri şunlardır:

a. Barışta; müessesenin sivil savunma plânının hazırlanmasını, onaylanmasını, gerçekleştirilmesini sağlar. Bu cümleden olarak plânla tesbit olunan:

(1) Sivil Savunma ekiplerinin kurulmasını, yetiştirilmesini, değişikliklerinde yerlerine yenilerinin seçilerek daima tamam bulundurulmasını;

(2) Malzeme ve teçhizatın tedarik, bakım ve saklanmalarını;

(3) Kontrol merkezinin, alârm irtibat sisteminin kurulmasını ve diğer hazırlık tedbirlerinin alınmasını, bunların yapılması için gerekli ödenek ihtiyaçlarını ve işleri tesbit, Sivil Savunma Komisyonuna veya müessese âmirine teklif ve sonuçlandırılmalarını takip eder;

(4) Şehirle veya civar müesseselerle ilgili hususlarda, mahallî sivil savunma idare kademeleri ve müesseselerin sivil savunma âmirleriyle temas ve koordinasyonu sağlar.

b. Olağanüstü halde ve seferde; müesseselerdeki sivil savunma teşkilât, tesisat ve hazırlıklarını bir daha gözden geçirerek noksanların giderilmesi veya ikmali için sivil savunma komisyonuna veya müessese âmirine teklifte bulunur. Bu meyanda;

(1) Sivil Savunma kontrol merkezi ve karargâh servisini, ikaz, alârm ve irtibat araç, gereç ve tesislerini işe hazırlar, personeli göreve başlatır.

(2) Diğer servisler personelini yoklamadan geçirerek her an göreve hazır şekilde bulunmalarını tembih eder. Eğitimi noksan olanların mümkünse kısa bir eğitimden geçirilmesini sağlar.

(3) Servislerin malzeme ve teçhizatlarını seferî yerlerinde ve derhal işe hazır şekilde bulundurur. Ekip personelinin yanlarında bulunması gerekli olanların kendilerine dağıtılmasını sağlar.

(4) Koruyucu hazırlık tedbirleri bölümünde yazılı sığınak yerleri, yangınlara karşı korunma, makine, malzeme ve tesislerin ve malların korunması ve yedeklenmesi, gizleme gibi hususlarda tesbit ve plânlanan tedbirleri aldırır.

c. İkaz - alârm, taarruz ve taarruz sonrası devrelerde kontrol merkezinin görev ve faaliyetlerini yürütür.

II. BÖLÜM

Plânlama

Madde 14 — Hassas bölgeler içinde bulunan veya ayrıca hassasiyeti kabul edilmiş bulunan müesseselerin mevzuat esaslarına göre yapmakla mükellef bulundukları sivil savunma teşkilât, tesisat, hizmet ve faaliyetleri bir plânla düzenlenir.

Hassas bölgeler dışında olup da, ilgili Bakanlık veya Valiliklerce lüzum görülerek istenecek, müesseselerde de sivil savunma plânı yapılır.

Bu plânlar, İçişleri Bakanlığı ile müesseselerin bağlı bulundukları veya denetlemesine tâbi oldukları Bakanlıkların genel direktiflerine göre ve mahallî mülkî idare âmirlikleri ve sivil savunma idare kademeleri ile de işbirliği edilmek suretiyle hazırlanır.

Plânların gerçeğe uygun ve uygulama yeterliği olması şarttır. Bu husu silgili makamlarca yapılacak deneme ve denetlemelerle sağlanır.

Madde 15 — Resmi ve yarı resmi müesseselere ait plânlar mahallî mülkî idare kademeleri yolu ile valiliğe ve valilikçe uygun görüldükten sonra bağlı bulundukları makamlar kanaliyle ilgili Bakanlığa gönderilir. Bakanlıkça uygun görülen plânlar onaylanarak, uygun görülmeyenler tamamlanmak ve düzeltilmek üzere müesseseye iade edilir. Yapılan işlem hakkında bağlı bulunduğu valiliğe de bilgi verilir.

Özel sektöre ait plânlar, valiliklerin tetkik ve tasdikinden sonra kesinleşir.

Madde 16 — Sivil Savunma plânları düzenlenip onaylandıktan sonra da devamlı şekilde gözden geçirilir. Lüzum görülecek

yenilik ve değişiklikler plâna ilâve ve işlenmek üzere tasdike salâhiyetli makamların onayına sunulur.

Madde 17 — Plânların hazırlanmasından, gerçekleştirilmesi için gerekli ödeneğin yıllara bölünerek tahsis veya bütçeye konulmasından, her yıl yapılması gereken hizmet ve faaliyetlerle tesislerin gerçekleştirilmesinden sekizinci maddede yazılı görevliler sorumludur.

Madde 18 — Müesseselere ait sivil savunma plânları aşağıdaki ana kısımları ihtiva eder:

1. Genel durum,
2. Koruyucu hazırlık tedbirleri,
3. Servislerin kuruluş ve faaliyetleri,
4. Karşılıklı yardımlaşma,
5. Tahliye ve seyrekleştirme (Dağıtma),
6. Donatım ve ikmâl

1. Genel Durum:

Madde 19 — Bu kısım; müessesenin genel durum ve nitelikler ini ,kapasitesini, hassasiyet derecesini, buna tesir eden faktörleri, memleket savunması bakımından önemini ve diğer özelliklerini ihtiva eder. Bu bilgilere göre müessesenin yurt savunması bakımından değeri meydana çıkarılır.

Bu kısım; büyük müesseseler tarafından bütün detayları ile hazırlanır. Kendi özelliklerine göre örneğin kapsamadığı hususlar da ilâve edilir.

Örnekteki bütün hususları kapsamayan küçük müesseselerde mevcut durum ve hususlara ait bilgiler doldurulur.

Bu kısmın hazırlanmasında dikkate alınacak konulara ait bir örnek eklidir. (Örnek — 1).

2. Koruyucu Hazırlık Tedbirleri:

Madde 20 — Bu kısımda, VI. bölümde yazılı esaslara göre müesseselerin:

a. İnşaî korunma ve sığınaklar,
b. Yangınlara karşı genel ihtiyati tedbirler,
c. Önemli tesis ve maddelerin korunması ve yedeklenmesi,
d. Gizleme.

Bakımlarından durumları, alınan ve alınacak tedbirler ve malzeme ile bu tedbirlerin olağanüstü halden itibaren uygulanma şekilleri; yukarıdaki fıkralara göre ayrı ayrı bölümler halinde tesbit ve düzenlenir.

Bu kısma ait plân örneği eklidir. (Örnek — 2).

3. Servislerin Kuruluş ve Faaliyetleri:

Madde 21 — Bu kısım; Sivil Savunma Servislerinin kuruluş ve görevleriyle tabiî âfetlere, büyük yangınlara ve düşman taarruzlarına (İhbarlı, ihbarsız) karşı yapılacak hareket ve faaliyetleri ihtiva eder.

Kurulan servislerin teşkilât ve görevleri, personel ve malzeme listeleri, görev ve çalışma şekilleri her servis için ayrı ayrı bölümler halinde düzenlenir.

İkaz ve alârm sistemi de kontrol merkezine ait bölümde yer alır.

Madde 22 — Olağanüstü halden itibaren;

a. Kontrol merkezleri göreve başlar. Sivil savunma servisleri personeli gözden geçirilerek değişiklik veya eksikleri varsa tamamlanır. Eğitimi eksik olanlar kısa bir eğitimden geçirilir.

b. Malzeme ve tesisler kullanılmağa hazırlanır. Seferi yerlerinde bulunmayan malzeme seferi yerlerine konulur.

Sivil savunma malzemesinin, mümkün olduğu kadar az hasar görecek ve hizmetin icaplarına göre kolaylıkla kullanılabilecek emniyetli ve ayrı ayrı yerlerde veya sığınaklarda saklanmaları lâzımdır.

c. Üzerlerinde taşınabilir şahsi teçhizat personele dağıtılarak beraberlerinde bulundurulur. Vardiye halinde çalışan müesseselerde birbirlerine devredilir.

Böylece her an için bir alârma karşı hazır bulunulur.

Madde 23 — Alârm sırasında genel olarak servisler personeli (Taarruz sırasında da müessesedeki işlerinin başından ayrılmamaları gerekenler dışındaki) diğer personel gibi sığınak yerlerine giderler. Sığınak dışı faaliyetler, taarruz geçtikten sonra iş başı edilerek yapılır.

Ani (İhbarsız) bir taarruz halinde, taarruz geçtikten sonra, belirli toplanma yerlerinde iş başına giderler.

Madde 24 — 24 saat devamlı çalışmıyan müesseselerde servislerin faaliyetleri yalnız çalışma zamanlarına mahsus olup, personelin bulunmadığı veya yalnız nöbetçilerin kaldığı tatil zamanlarında faaliyetleri gerekmez.

Madde 25 — Krulacak sivil savunma servislerinin teşkilâtı ve görevleri teferruatlı şekilde V. bölümde gösterilmiştir.

Bu kısmın hazırlanmasına ait bir örnek eklidir (Örnek — 3, Ek: 1 - 2).

4. Karşılıklı Yardım:

Madde 26 — 7126 sayılı kanunun 7 nci maddesinde belirtildiği gibi müesseseler; mevcut teşkilât ve imkânlarına göre, içinde veya civarında bulunduğu şehir ve kasabalara veya birbirlerine karşılıklı yardım yapmak mecburiyetindedirler. Bu hususlar, mahalli mülki âmirliğin plân ve direktiflerine göre düzenlenir.

Madde 27 — Bu yardım ve işbirliğinin şekil ve derecesi mahallin ve müessesenin imkân ve kaynaklarına ,özelliklerine göre tesbit ve hazırlanan karşılıklı yardım plânında gösterilir.

Madde 28 — Karşılıklı yardım ve işbirliği yapacak olan müesseseler tarafından işbu yardımlaşmanın nelerden ibaret olacağını belirten müşterek bir protokol tanzim edilir. Bu kısmın hazırlanmasına ait bir örnek eklidir. (Örnek — 4).

5. Tahliye ve Seyrekleştirme:

Madde 29 — Tahliye plânı; bu konudaki tüzük hükümlerine göre ilgili Bakanlık, Genel Müdürlük ve Mahalli Mülki İdare Âmirliklerinden verilecek direktif ve esaslar dairesinde düzenlenir. Buna ait hususlar VI. bölümdeki ilgili maddelerde açıklanmıştır.

Madde 30 — Buna göre tahliye edilmesi gerekli personel, araç ve malzeme, ham ve mamûl mallar ve kıymetli maddeler ve eşyalar, gerektiğinde hemen nakle hazır bulunacak şekilde tertiplenir.

Madde 31 — Yerleştirme: Tahliye bölgelerinden kabul bölgelerindeki müesseselere gönderilmesi tertiplenen personel ve eşya için, bu müesseseler tarafından yerleştirme plânları yapılır.

Bu plânda gelecek eşya ve personelin yerleştirilmesi ve çalışır hale getirilmesi gibi hususlar yer alır.

Madde 32 — Tahliye ve yerleştirme hususları, müessese sivil savunma plânı ile birlikte bir kısım halinde düzenlenebileceği gibi, ilgili makamlardan ayrıca istenildiği takdirde ayrıca da düzenlenebilir. Yine esas plânın bir kısmını teşkil eder.

Madde 33 — Seyrekleştirme (dağıtma): Bu kılavuzun ilgili bölümünde yazılı esaslar dairesinde tesbit ve düzenlenir. Boşaltma, taşınma ve yerleştirme hususlarını ihtiva eder.

Bu kısmın hazırlanmasına ait bir örnek eklidir. (Örnek—5).

(Hükûmet merkez teşkilâtının tahliyesine ait özel hüküm ve esaslar saklıdır).

6. Donatım ve İkmâl:

Madde 34 — Bu kısımda; mevzuat hükümleri ve VII. bölümde açıklanan esaslar dairesinde müessesenin sivil savunması için gerekli tesis, araç, malzeme ve teçhizat ile yaklaşık olarak mali porteleri, her yıl bu maksatla ne miktar para ayrılabileceği ve hangilerinin ne zaman ve ne suretle sağlanabileceği, önemlerine göre sıralanarak ve senelere bölünerek tesbit olunur.

Bu kısma ait bir örnek eklidir. (Örnek — 6).

III. BÖLÜM

Eğitim ve Tatbikatlar

Madde 35 — Müesseselerde yapılacak sivil savunma eğitiminden gaye, sivil savunma servislerinde vazifelendirilecek personelin olağanüstü hallerde gerekli hizmetleri yapabilecek şekilde yetiştirilmeleriyle bütün personelin korunma ve kendi kendine yardım konusunda bilgi sahibi kılınmasıdır.

Madde 36 — Müesseselerdeki sivil savunma eğitimi aşağıdaki hususları ihtiva eder:

a. Müesseselerin idari personeli, sivil savunma uzmanları, sivil savunma ve servis âmirleri eğitimi; sivil savunma kolejinde veya bölgevi ve mahalli kurslarda;

b. Sivil savunma servisleri personeli eğitimi: Müesseselerin kendi bünyelerinde veya mahallî mülkî idare âmirliklerince verilecek direktiflere göre diğer müesseselerden faydalanmak suretiyle tertiplenecek kurslarda;

c. Bütün personelin kendi kendine yardım konusunda yetiştirilmesi (Halk Eğitim): Müessese bünyesinde açılacak kurs ve konferanslarda, veya diğer müesseselerde veya şehir içinde tertiplenecek kurs, konferans ve tatbikatlara katılmaları suretiyle yapılır.

Bu eğitimler; ayrıca verilen emir ve direktifler de dikkate alınarak her müessesenin durum ve özelliğine göre kendilerince düzenlenir ve yürütülür.

Madde 37 — Sivil Savunma Servislerine ayrılan personelin kursları yılda (Tatbikatlar dahil) 72 saati geçemez. Servisler dışındaki personelin yetiştirilmesi için verilecek kurs ve konferansların süresi yılda en az 10 saattir.

Bu kurs ve konferansların imkân nisbetinde iş saatleri dışında münavebeli şekilde yapılmak suretiyle işlerin aksatılmamasına dikkat olunur.

Madde 38 — Kurslara katılan personele, kurs sonunda tasdikli birer belge verilir.

Müesseselerin sivil savunma servislerine ayrılanlar, şehir ve kasaba sivil savunma teşkillerinde görevlendirilemezler.

Madde 39 — Müesseseler tarafından, mahiyeti ve zamanı mahallî mülkî idare âmirliklerine bildirilmek suretiyle kendi bünyeleri içinde özel sivil savunma tatbikatları yaptırılabilir.

Bu tatbikatlar mahallî mülkî idare âmirlerinin göstereceği lüzum ve istek üzerine de yapılır.

Tatbikatlarda mülkî idare âmirliklerince gözlemci de bulundurulabilir.

Madde 40 — Şehir ve kasabalarda yapılan genel ve kısmî tatbikatlara katılması bildirilen müesseseler, mülkî idare âmirliklerince verilecek direktifler dahilinde bu tatbikatlara katılmaya mecburdurlar.

Madde 41 — Eğitim ve tatbikatlara ait yolluk, ücret, malzeme vesair her türlü masraflar müesseselere aittir.

IV. BÖLÜM

Alârm ve İrtibat

Madde 42 — Hassas bölgeler içindeki müesseseler; sivil savunma idare merkezlerinden virelecek tehlike ve tehlike geçti haberlerini o bölgeye ait genel ikaz ve alârm sistemi vasıtasiyle alırlar. Bu sistemden faydalanamayacak durumdaki iskân bölgeleri dışında tek başına bulunan müesseselere, bu haberlerin ulaştırılması için, sivil savunma idaresince gerekli irtibat sağlanır.

Madde 43 — Alınacak bu haberlerin anında müessese içinde ve müştemilâtındaki bütün personele duyurulması için, her müessesede özel «Alârm ve İrtibat Sistemi» kurulur. Bu maksatla siren, hoparlör, çan, zil, megafon gibi sesli araçlar ve gereken yerlerde ışık tertibatı kullanılır.

Yetkili makamlardan yayınlanacak çeşitli tehlike haberleriyle tavsiye ve direktiflerin alınmaları için radyo ve benzeri alıcı cihazlardan da fayadalanılır.

Hassas olmayan bölgelerdeki müesseselerde de NBC tehlike haberlerinin alınması ve yayılması için gerekli tertibat alınır.

Madde 44 — Müessese kontrol merkezi ile, bölgelerinde bulundukları korunma kılavuzlukları veya idare merkezleri, civar müesseseler ve kendi ünite, teskilât ve kısımları arasındaki, sivil savunma hizmet ve faaliyetleriyle ilgili haberleşmeler için gereken telli, motosikletli, bisikletli haberciler gibi irtibat tertibatı alınır.

Madde 45 — Her türlü tehlike ve tehlike geçti haber ve işaretlerinin nev'i ve şekilleriyle bu haberlerde müessesedeki personel tarafından yapılacak hareket tarzları ve alınacak ferdî korunma tedbirleri özel talimat, tatbikat ve konuşmalarla bütün personele öğretilir.

Madde 46 — Radyoaktif (Nükleer) serpinti tehlikesi haberlerinde, vakit elverişli olduğu takdirde müesseselerdeki personel evlerine gönderilebilir. Müessesede kalmalarına lüzum görülen kilit personel, müesseselerdeki korunma yerlerinden faydalanmak suretiyle kalabilirler.

V. BÖLÜM

Sivil Savunma Teşkilleri

Madde 47 — Hassas bölgelerdeki yıllık ortalama personel mevcudu 200 den fazla olan müesseselerde aşağıda yazılı sivil savunma teşkilleri meydana getirilir.

Servis âmirleri, barışta ve seferde kendi servisleriyle ilgili görev ve hizmetleri düzenlemek ve yürütmekten sivil savunma âmirine karşı sorumludurlar.

1) Kontrol Merkezi ve Karargâh Servisi,
2) Emniyet ve Kılavuz Servisi,
3) İtfaiye Servisi,
4) Kurtarma Servisi.
5) İlk Yardım Servisi,
6) Sosyal Yardım Servisi,
7) Teknik Onarım İşleri Servisi.

Madde 48 — Müesseselerde kurulacak yukarıdaki servislerin kadro ve kuvvetleri, bu kılavuz esaslarına ve müesseselerin genişliğine, tesislerine, yapı tarzlarına ve iştigal konularına göre sivil savunma plânları ile tesbit olunur.

Madde 49 — Servisler için gerekli personel, müesseselerdeki millî savunma ile ilgili diğer hizmetlerle görevli olmayan 16 - 65 yaşları arasındaki personelden, tüzüğünde belirtildiği üzere yaş, iş, ihtisas ve sağlık durumlarına ve aşağıdaki sıra esasına göre seçilirler:

a. Askerlik, Yedeksubay ve Astsubay Kanunlarına göre askerlik çağı dışına çıkmış ve 65 yaşını doldurmamış erkekler (çağ dışına çıktıkları yaştan başlanarak yaş sırası ile);

b. 15 yaşını bitirmiş ve henüz silâh altına çağırılmamış erkekler;

c. Askerlik çağı içindeki yedeksubay, astsubay ve erlerden sefer görevi verilmemiş erkekler (büyükten küçüğe doğru yaş sırası ile).

d. 20 - 40 yaşındaki kız ve kadınlardan sıra ile kızlar, çocuksuz dul kadınlar, çocuksuz evli kadınlar, bakıma muhtaç (12 yaşına kadar veya hangi yaşta olursa olsun sağlık durumu ana bakımını gerektiren) çocuğu olmayan kadınlar.

e. Yukarıdaki sıra ile 41 - 50, daha sonra 51 - 65, daha sonra 16 - 19 yaşlarındaki kızlar ve kadınlar.

Madde 50 — Vardiye halinde çalışan müesseselerde, vardiye mevcutlarına göre ve her vardiyeden ayrı ayrı personel seçilir, görevleri birer belge ile kendilerine bildirilir. Değişenlerin yerlerine yenileri seçilerek kadroları daima tamam bulundurulur.

Madde 51 — Okul, hastahane ,otel ve benzeri müesseselerde 47 nci maddede yazılı servislerin, bu yerlerde görevli personel mevcudunun yettiği nisbette tamamı veya bir kısmı kurulur.

Okul, yurt ve benzeri müesseselerde 15 yaşından yukarı öğrenciler ve diğer kimseler de sivil savunma teşkillerinde görevlendirilebilirler.

Madde 52 — 2 nci madde kapsamına giren mevcudu 200 den aşağı müesseselerde itfaiye, kurtarma ve ilk yardım servislerinin kurulması mecburidir. Diğer servislerden lüzum görülecekler de kurulabilir.

Elektrik, su, kanalizasyon, havagazı, telgraf, telefon gibi kamu tesisleri işleten müesseselerde, personel mevcudu ile bağlı olmaksızın tüzüğündeki esaslar dairesinde gerekli teknik onarma servisleri kurulur.

1. Kontrol Merkezi ve Karargâh Servisi:

Madde 53 — Her müessesede, olağanüstü zamanlarda müessese sivil savunma faaliyet ve hareketlerinin sevk ve idaresi için bir kontrol merkezi ve bu merkezde bir karargâh servisi kurulur. Bu merkez, müessesenin taarruz tesirlerine karşı en emniyetli yerinde veya sığınağında bulunur.

Madde 54 — Müessese âmiri kontrol merkezinin de âmiridir. Emrinde bu merkezin faaliyetini ve alârm irtibat hizmetini yürütecek kadar karargâh personeli bulunur. Karargâh servisinin mevcudu ortalama her 200 kişiye iki kişi düşecek şekilde hesaplanır. Şu kadar ki 3 kişiden az olamaz.

Kontrol merkezinde müessese âmiri bulunduğu takdirde sivil savunma âmiri yardımcısı olur.

Birkaç üniteden müteşekkil müesseselerin kontrol merkezlerinde merkez âmirinden başka ünitelerin âmiri veya yetkili temsilcileri de bulunurlar.

Madde 55 — Bu merkezin başlıca görevleri şunlardır:

a. İkaz ve alârm haberlerini almak ve yaymak,

b. Sivil Savunma Servislerini sevk ve idare etmek,

c. Üniteleri arasındaki haberleşmeyi, sevk ve idareyi sağlamak,

d. Mahalli sivil savunma idare kademeleriyle irtibatı ve gerektiğinde karşılıklı yardımlaşma ve işbirliğini sağlamak,

e. Komşu müesseselerle haberleşmeyi ve gereken hallerde karşılıklı yardımlaşma ve işbirliğini sağlamak,

f. NBC tehlikelerine ait haberleri değerlendirerek müessese çevresi içindekilere ve bölgesindeki sivil savunma idare kademelerine bildirmek.

2. Emniyet ve Kılavuz Servisi:

Madde 56 — Bu servis; bir servis âmiri, gerekenlerde bir yardımcısı ile ortalama her 200 kişiye 4 kişi hesabiyle kurulur.

Madde 57 — Bu servisin esasını, bulunanlarda müesseselerin kadrolarında mevcut bu hizmetle ilgili personel teşkil eder. Bu personel askerlikle ilgisi olmayan yardımcı mükelleflerle genişletilmek suretiyle servis meydana getirilir.

Madde 58 — Bu servisin başlıca görevleri şunlardır:

a. Müessesenin iç ve dış emniyetini sağlamak,

b. Şüpheli şahısları tesbit ve polise haber vermek,

c. Tehlike sıralarında personelin sivil savunma talimat ve isteklerine uygun şekilde hareketlerini düzenlemek, kılavuzluk etmek,

d. Panik ve kargaşalıkları ve moral bozucu hareketleri önlemek,

e. Trafiği kontrol etmek,

f. Taarruz devresi sonunda yağmacılığı önlemek, kurtarılan malları emniyet altında bulundurmak,

g. NBC maddeleriyle bulaşmış sahalar ve patlamamış bomba veya mermilerin yerlerini tesbit ve halkın yaklaşmasına mâni olmak,

h. Gizleme ve karartma tedbirlerini kontrol etmek.

3. İtfaiye Servisi:

Madde 59 — Bu servis; bir servis âmiri, gerekenlerde bir yardımcısı ile yeteri kadar ekip veya takımdan kurulur.

Bir ekip, ekip başı ile birlikte 8 - 10 kişidir. Bir takım, bir takım âmiri ile 2 - 4 ekipten ibarettir.

Madde 60 — Bu servisin esasını, bulunanlarda müesseselerin kadrolarında mevcut bu hizmetle görevli personel teşkil eder. Bunlar askerlikle ilgisi olmayan yardımcı mükelleflerle takviye edilmek suretiyle sefer ihtiyacını karşılayacak seviyeye getirilir.

Geniş bir sahaya yayılmış büyük müessese veya müessese gruplarında, işletme konusu da dikkate alınarak şehir ve kasabalar için kabul edilen standartta itfaiye grupları meydana getirilebilir.

Madde 61 — Bu servisin başlıca görevleri şunlardır:

a. Müessese içinde çıkacak yangınları kontrol altına almak ve söndürmek,

b. Müessese bölgesindeki radyoaktif dekontaminasyonu (yıkamak suretiyle) yapmak,

c. Can kurtarma faaliyetlerine ve enkazların kaldırılmasına yardım etmek,

d. Barışta ve seferde yangını önleyici tedbir ve tertipleri kontrol ve sağlamak.

4. Kurtarma Servisi:

Madde 62 — Bu servis; bir servis âmiri, gerekenlerde bir yardımcısı ile ortalama her 200 kişiye bir ekip hesabiyle yeteri kadar ekip veya takımdan kurulur.

Her ekip bir ekip başı ile birlikte 8 kişiden, bir takım, bir takım âmiri ile 3 - 6 ekipten ibarettir.

Madde 63 — Bu servisin başlıca görevleri şunlardır:

a. Enkaz altında kalanları kurtarmak.

b. Kurtarma sırasında yaralılara ilk âcil yardımı yapmak,

c. Binalarda vukua gelen basit bozuklukları onarmak, tehlikeli durumda olanların desteklenmesini veya yıkılmasını sağlamak.

5. İlk Yardım Servisi:

Madde 64 — Bu servis; 1 servis âmiri, gerekenlerde bir yardımcısı ile ortalama her 200 kişiye bir ilk yardım ekibi düşecek şekilde yeteri kadar ekip veya takımlardan kurulur. Bir ekip, bir ekip başı ile birlikte 7 kişiden, bir takım, bir takım âmiriyle 3 - 6 ekipten ibarettir.

Bünyesinde revir, hastahane gibi sağlık tesisleri bulunan büyük müesseselerde bu tesisler, kendi personeli için ilk tıbbî müdahale ve tedavi yeri olarak hazırlanır. Bunlar şehir ve kasaba sağlık servisleri içine alınmış oldukları takdirde, bu servis hizmeti içinde istifade olunur.

Madde 65 — Bu servisin başlıca görevi, taarruzların çeşitli tesirleriyle vukua gelecek yaralı ve hastalara ilk sıhhî yardımı yapmaktır.

Ölülerin kimliklerinin tesbiti, sahiplerine teslimi veya gömülmeleri ve bıraktıkları eşyaların tesbiti işi de, sosyal yardım servisinin de yardımı ile bu servis tarafından yapılır.

6. Sosyal Yardım Servisi:

Madde 66 — Bu servis; bir servis âmiri, gerekenlerde bir yardımcısı ile ortalama her 200 kişiye 4 kişi hesabiyle yeteri kadar personelden kurulur.

Bu personel; müessesenin büyüklüğüne ve özelliğine göre aşağıdaki hizmetleri görecek şekilde teşkilâtlandırılır:

1) Enformasyon kısmı,

2) Âcil yedirme kısmı,

3) Barındırma ve giydirme kısmı.

Bu servis personeli ,askerlikle ilgisi olmayan erkeklerle kadınlardan ve müessese bölgesi içinde oturan personel aileleri arasındaki gönüllülerden seçilir.

Madde 67 — Bu servisin başlıca görevleri şunlardır:

a. Tehlike sırasında personeli durum hakkında sık sık aydınlatmak, morâllerini kuvvetlendirmek, morâl bozucu söylentilerin çıkmasını önlemek,

b. Müessese personelinin ihtiyaç halinde geçici yedirme, giydirme, barındırma ve haberleştirme hizmetlerini yapmak,

c. Ailesinden ayrı düşen fertlerin, mahallî sosyal yardım servisiyle işbirliği yaparak haberleşmelerini ve buluşmalarını sağlamak,

d. Ölülerin kimliklerinin tesbiti, sahiplerine teslim veya gömülmeleri ve bıraktıkları malların tesbiti hususlarında sağlık servisine yardım etmek, kayıtlarını tutmak,

e. Taarruz sonrası devrede müessese için ihtiyaç bulunan işçiyi tedarik etmek.

7. Teknik Onarım Servisi:

Madde 68 — Bu servis; bir servis âmiri, gerekenlerde bir yardımcısı ile aşağıdaki ekiplerden kurulur:

a. Enerji ve imâl makine ve tesisleri onarım ekibi veya ekipleri,

b. Elektrik, su, havagazı, kanalizasyon ve muhabere tesisleri onarım ekibi veya ekipleri.

Madde 69 — Tesislerin nev'i ve genişliği fazla olan müesseselerde her iki fıkradaki tesisler için 2 - 4 ekipli birer takım kurulur. Ve her takım birer takım âmiri yönetiminde bulunur. Bu takdirde (b) fıkrasına göre kurulacak takımlar elektrik ve muhabere, su ve kanalizasyon ve varsa havagazı takımları halinde teşkilâtlandırılır.

Bir ekip, 1 ekip başı ile 4 - 6 kişidir.

Bu servisin personeli, öncelikle bu hizmetlerde çalışan veya anlayanlardan seçilirler.

Madde 70 — Bu servisin başlıca görevi: Çeşitli taarruzların tesiri ile müessesenin makine ve diğer enerji ve imâl tesisleri ile, elektrik, su, havagazı, kanalizasyon, telefon gibi teknik tesislerde vukua gelecek, kısa zamanda yapılması kabil basit bozuklukların âcil ıslâh ve onarımlarını yapmak, faaliyetlerinin devamlarını sağlamaktır.

(Büyük ölçüdeki hasarların onarım veya yapımı, harp hasar tamir konusu ve plânı içine girer).

Madde 71 — Kamuya ait elektrik, havagazı, su, kanalizasyon, telgraf, telefon gibi tesisleri işleten idare ve müesseselerde, tüzüğündeki esaslara göre, bu tesislere ait mevcut onarım teşkilâtı, olağanüstü hâl ihtiyacına göre ve lüzumu kadar mükellef personelle kuvvetlendirilmek, yetiştirilmek, gerekli araç ve gereçlerle donatılmak suretiyle;

a. Elektrik Tesisleri Onarma Grubu,

b. Havagazı Tesisleri Onarma Grubu,

c. Su Tesisleri Onarma Grubu,

d. Kanalizasyon Tesisleri Onarma Grubu,
e. Telgraf, Telefon Tesisleri Onarma Grubu (ayrı ayrı da olabilir).

Şeklinde kurulur ve şehir ve kasabaya ait sivil savunma yardımcı servisleri içinde yer alırlar.

Madde 72 — Yukarıda yazılı tesislerde vukua gelecek basit bozuklukların ıslâh ve onarımları için her müessesede, hassas bölgeler içinde bulunan bu gibi tesislere ait bütün onarım malzemesinden yeteri kadar, sefer ihtiyacı için barıştan tesbit ve sağlanarak saklanır.

VI. BÖLÜM
Koruyucu Hazırlık Tedbirleri

1. İnşai Korunma ve Sığınaklar:

Madde 73 — Yen kurulacak müesseselerin yerlerinin tâyininde, yapımlarında, mevcutların ıslâh, tâdil ve genişletilmelerinde 7126 sayılı kanunun 85 sayılı kanunla değiştirilen 15 inci maddesinde sözleri geçen tüzüklerdeki inşai korunma hükümleri ve esasları uygulanır.

Madde 74 — Hassas bölgelerde ve bilhassa nükleer hedef şehirlerin ağır hassas sahaları içinde bulunan veya hassas hedef teşkil eden, harp gücünü doğrudan doğruya destekleyen önemli müesseselerle elektrik, su, havagazı, telgraf, telefon kamu tesislerinin veya makina, santral, depo gibi hassas kısımlarının taarruz tesirlerinden korunmaları ve faaliyetlerini devam ettirebilmeleri için, kabil olanların barıştan itibaren şehir dışı emin bölgelere taşınmaları veya yer altına gömülmeleri çareleri araştırılır.

Mümkün olanların, birinin tahribi halinde diğeri onun yerini alacak şekilde ,muhtemel hasar bölgesi dışında mütenazır tesisler halinde kurulmasına çalışılır.

Madde 75 — Her müessesede; müessese personeli ile önemli ve kıymetli madde ve malzemenin, harp silâhlarının tesirinden korunmaları için, sığınak tüzüğü hüküm ve esaslarına uygun sığınaklar yapılması mecburidir. Hassas bölgeler dışındakilerde de radyoaktif serpintiye karşı koruyucu sığınak yerleri yapılır.

Madde 76 — Bu sığınak yerleri, gerektiğinde hemen sığınak halinde kullanılmağa hazırlanmak şartiyle, depo, garaj, atölye, tamirhane, arşiv, yemekhane ve benzerleri gibi barış maksatları için de kullanılabilir.

Madde 77 — Sığınaklarda bir sığınak âmiri, âmir yardımcısı ve sığınağın kullanma maksadına göre yeteri kadar görevli personel bulunur.

Sığınaklarda bulundurulması gerekli döşeme, haberleşme, kurtarma, yiyecek, içecek, ilk yardım gibi donatım ve ihtiyaç malzeme ve maddeleri, sığınak tüzüğünde belirtildiği şekilde tesbit ve temin olunur.

Madde 78 — Sığınakların bakım ve muhafazaları, işaretlenmeleri, hangi yerlerdeki personelin, hangi yollardan, hangi sığınaklara gidecekleri, sığınak personelinin görevleri, sığınakta hareket tarzları, sığınak tüzüğü esasları dairesinde tertip ve düzenlenir.

2. Yangınlara Karşı Genel İhtiyati Tedbirler:

Madde 79 — Müesseselerde; yapım tarzına, genişliklerine, iştigal konularına ve yangın bakımından arzettiği özelliklere göre taarruzların tesiriyle çıkabilecek geniş ölçüdeki yangınlara karşı, yeter miktarda yedek su depoları, pompaj istasyonları, küçüklerinde varil, kova gibi su kapları, kuru kum veya toprak stokları, çeşitli ve otomatik yangın söndürme cihaz ve tesisleri bulundurulur; ve gerekli önleyici tedbirler tesbit ve alınır.

Madde 80 — Hassas bölgelerdeki müessese binalarının, kolayca tutuşmamaları için ağaç kısımlarına alçı, çimento ve benzeri veya kimyevî maddeler sürülür; veya sönmüş kireç içine tuz karıştırılarak birkaç defa badana edilir. Kabil olanlar yanmaz maddelerle değiştirilir.

Madde 81 — Müesseseler içinde veya etrafında akaryakıt ve diğer yanıcı yağlar, dinamit, barut, fişek, tahta, çalı, çırpı, ot ve benzerleri parlayıcı, patlayıcı ve kolayca yanıcı maddeler varsa, olağanüstü hâlde bunların müesseseye yangın tehlikesi getirmeyecek yerlere uzaklaştırılmaları tertiplenir. Müesseseler içinde bulundurulmasına kat'î zaruret olan bu gibi maddeler için de mümkün olan emniyet tedbirleri alınır.

Madde 82 — Akaryakıt, barut, dinamit gibi parlayıcı ve patlayıcı maddelere ait stokların, hassas bölgeler dışında ve meskûn yerler uzağında barışta yapılacak dayanıklı yer altı depolarında saklanmaları esastır.

Bu depoların teminine kadar meskûn bölgeler içinde bulunan bu gibi maddelere ait depoların, herhangi bir yanma veya patlama hâlinde tesirlerinin etrafa yayılmasını önleyici hâllerle (ateş kesen duvarlar) çevrilmeleri, bu depolardaki stokların bir olağanüstü hâlden itibaren meskûn bölgeler dışı emniyetli yerlere taşınmaları veya ayrı ayrı yerlerdeki ayrı ayrı depo ve tesislere gönderilerek dağıtılmaları ve azaltılmaları gibi emniyet tedbirleri alınır.

Madde 83 — Fabrikaların kazan daireleri, fırınlar, dinamolar, yanıcı gaz ve sıvıların istihsal ve kullanıldığı yerler gibi cihazlar, îkaz ve alârm haberi ile birlikte derhâl söndürülmek (durdurulmak) üzere gerekli tertibat alınır.

3. Önemli Tesis, Malzeme ve İhtiyaç Maddelerinin Korunması ve Yedeklenmesi:

Madde 84 — Müesseselerin işletilmelerini sağlayan önemli makina ve malzemesi ile dinamo ve istim kazanları açıktaki su ve gaz musluk ve boruları, elektrik dağıtma tablo ve kabloları mümkün olduğu kadar dış tesirlerden kolayca müessir olmayacak şekle getirilir. Bu cümleden olarak borulu tesisler yer altına alınmak, mühim makina ve araçların etrafları sağlam duvarlar, kum sandık veya torbaları ile çevrilmek suretiyle emniyet altına alınmaları sağlanır.

Madde 85 — Şehir elektrik veya su enerjisi ile işleyen müesseselerde, şehir genel elektrik ve su tesislerinin bozulması hallerinde durmamaları için özel muharrik kuvvet ve kaynaklarının sağlanması tertiplenir.

Madde 86 — Mühim makina, araç, malzeme ve maddelerden, harp zamanı ihtiyacı için yeteri kadar yedek tedarik olunarak, müesseseler dışında emniyetli yerlerde muhafazaları sağlanır.

Madde 87 — Olağanüstü hâlden itibaren, müesseselerde kullanılan özel muharrik kuvvet ve ham maddelerin asgarî (birkaç günlük) ihtiyaçtan fazlası ile mamûl madde stokları, hassas bölgeler dışına çıkarılarak buralardan getirtilip götürtülmeleri sağlanır. Bu maksatla barıştan gerekti tedbirler tesbit olunur.

Madde 88 — Müesseselerdeki önemli ve kıymetli (kaybı müessesenin hizmet ve faaliyetleri veya hukuki ve ilmî bakımlardan telâfisi kabil olmayacak derecede zararlı mahiyetteki) evrakın veya mikrofilmlerinin barışta iken emniyetli sığınaklarda veya yerlerde bulundurulmaları ve saklanmaları temin edilir. Fazla hassas bölgelerdeki müesseselerde bulunan kıymetli ve önemli evrak ve maddelerden mümkün olanların, az hassas veya hassas olmayan bölgelerdeki aynı idare ve teşkilâta ait müesseselere taşınarak buralarda bulundurulmaları ve gerektikçe buralardan alınıp verilmeleri ilgili müesseselerce barıştan tertip ve düzenlenir.

4. Gizleme:

Madde 89 — Düşman uçaklarının geceleri buluindukları yerleri tanımlarını ve hedeflerini bulmalarını güçleştirmek maksadiyle, hükûmetçe lüzum görüldüğü takdirde, olağanüstü hâlden itibaren bütün yurtta veya belli bölgelerde ışıkların söndürülmesi ve karartılması uygulanır.

Madde 90 — Işıkların söndürülmesi ve karartılmasında esas, havadan hiçbir ışık gözükmemesidir. Bu maksatla ışıkların söndürülmesi ve karartılması zamanında bütün müesseselerde yakılacak ışıkların geceleri havadan gözükmemesi için; dış ışıkların tamamen söndürülmesi, zaruret bulunanların maskelenmesi, içinde ışık yakılan yerlere ait bütün pencerelerin ve diğer ışık geçiren deliklerin koyu siyah perdeler, örtüler, kepenkler, kapaklar gibi araçlarla sıkıca maskelenmesi veya kapatılması, lüzumsuz yerlerdekilerin tamamen çıkarılarak yakılmaması hususunda gerekli tedbirler alınır.

Bu maksatla yapılacak maskeleme tedbirlerinin, radyoaktif serpinti tesirlerinin sızmasına, infilâk tesiriyle camların kırılmasına karşı koruyucu faydaları da gözönünde tutulur

Madde 91 — Alevleri havadan görünen ocaklar, bacalar ve diğer ışıklı cihazların ışıklarının görünmemesi, üstü cam veya

benzeri şeffaf veya parlak maddelerle örtülü damların, tarasların ışık vermemeleri için gerekli tedbirler alınır.

Madde92 — Belediyeler ve elektrik işletmelerince şehir ve kasabaların genel aydınlatma tesislerine ait karartma ve maskeleme tedbirleri, Sivil Savunma Tüzüğü hükümlerine ve mahallî mülkî idare âmirliğince bildirilecek esaslara göre tesbit ve düzenlenir.

Madde 93 — Diğer gizleme tedbirleri: Etraftaki arazi veya binalardan bâriz şekilde farklı görünüşte bulunan müesseselerde, klâsik silâhlarla yapılacak taarruzlara karşı havadan kolayca tanınmaları için:

a. etraftaki arazi şekillerine uydurmak, ağaçlandırmak, gölgeleri bölmek veya karıştırmak,

b. Mümkün ve müsait olanların üzerleri örtülmek veya sislenmek,

gibi gizleme tedbirleri alınır.

5. Tahliye ve Seyrekleştirme (Dağıtma):

Tahliye:

Madde 94 — Tahliyeye tâbi bölgelerdeki müesseselerin, araç, malzeme ve personelinin tahliye, taşınma ve yerleştirilmeleri ve bunlarla ilgili hazırlıklar, bu konudaki tüzük hükümlerine göre ilgili Bakanlıklarla İçişleri Bakanlığı tarafından verilecek direktifler dairesinde ve mahallî mülkî idare âmirlikleriyle işbirliği suretiyle düzenlenir.

Tahliyeye tâbi, bu kılavuzun kapsamı içine giren müesseselerde de, baskın taarruzlarına karşı bu tüzükte yazılı bütün teşkilât ve tedbirler uygulanır.

Seyrekleştirme (Dağıtma):

Madde 95 — Hassas şehir ve kasabaların tahliye veya seyrekleştirme bölgelerinde bulunan İl Genel İdaresine dahil veya mahallî hizmet ve ihtiyaçlarla ilgili bulunan resmî dairelerle taşınmaları kabil devlete bağlı veya denetlemesine tâbi diğer teşekküller, Sosyal Yardım Kurumları, tahrip veya kapanmaları topyekûn savunma gücüne ve kamu ihtiyaçlarına tesir edecek özel teşekkül ve müesseseler, taşınabilir tesis, araç ve malzemeleriyle ve hizmetlerinin icaplarına göre yakın mahalle, köy, mevki veya kasabalara taşınmak suretiyle seyrekleştirme (dağıtma) yapılır.

Madde 96 — Bu maksatla;

a. Büro halinde çalışan müesseselerde, hassas bölge civarında barıştan tesbit edilecek yerlere büro personel ve malzemesini taşıyarak, buralarda çalışmağa devam edilmek üzere tedbir alınır.

b. Çok kısa bir zaman içinde taşınabilir eşya ve tesisleri bulunan müesseseler için, olağanüstü hâlde derhal hassas bölge dışında barıştan tesbit edilecek elverişli yerlere taşınmak ve buralarda faaliyete geçirilmek üzere tertibat alınır.

c. Taşınmaları kabil olmayan ağır ve sabit tesisli müesseselerden mümkün olanların barışta iken hassas bölgeler dışına çıkarılmalarına çalışılır.

Hassas bölgeler içinde kalan bu gibi fabrika ve iş yerlerinde, uygulanmıyorsa vardiye usulü uygulanarak, personel mevcudu iki üç vardiyeye bölünmek suretiyle toplu taarruza uğrama tehlikesi azaltılır.

d. Dağılma yerlerine taşınan müesseselere ait, yerinde alınan Sivil Savunma teşkilât ve tedbirleri taşınan yerlere intikal ve intibak ettirilir.

Madde 97 — Az hassas bölgelerdeki müesseselerin dağıtılması mecburi olmayıp, mahallin durum ve özelliklerine göre lüzum görülürse yapılır.

Madde 98 — Seyrekleştirmeye tâbi tutulacak müesseseler, ilgili Bakanlık veya Genel Müdürlükler veya mahallî mülkî idare âmirliklerince barıştan tesbit ve kendilerine de bildirilerek, buna göre gerekli hazırlıklar yapılır.

Madde 99 — Fazla hassas bölgelerdeki, tahliye ve dağıtma yapılmayan ve personeli için yeterli ve emniyetli korunma tesis ve tedbirleri de bulunmayan müesseselerin, olağanüstü halde veya seferde mahallî mülkî idare âmirliklerinin emri ile geçici bir zaman için faaliyetleri tatil olunabilir.

Madde 100 — Seyrekleştirme yapılacak müesseselerin taşınmaları için lüzumlu yerler; hassas bölgeler civarında hasar bölgeleri dışında mümkün derecede çalışmalarına elverişli buralardaki tüzel veya gerçek kişilere ait ve zarurî ihtiyaçlarından fazla binalar ve yerlerden, gerektiğinde kirası karşılığında tutulmak, veya mülkî idare âmirliklerince el konulmak, veya ilgili müesseseler tarafından buralarda baraka binalar yaptırılmak üzere tesbit ve tertiplenir.

VII. BÖLÜM

Donatım ve İkmâl, Malî Hükümler

Madde 101 — Müessese sivil savunma servisleri için gerekli başlıca araç, gereç ve teçhizat ile tanınma işaretleri ekli cetvelde gösterilmiştir (Ek — 1). Teknik onarım servisi malzemesi 72 nci madde hükmüne göre tesbit ve temin olunur. Bunların dışında müessesenin hizmet ve özelliğine ve teknik gelişmelere göre lüzum görülecek malzeme de tesbit ve alınabilir.

Madde 102 — İtfaiye, kurtarma ve ilk yardım servisleri personeli ile teknik onarım servisi personelinden gerekenlere birer iş elbisesi verilir. Diğer servis personeli için özel elbise mecburiyeti yoktur. Ancak bütün servisler personeli sivil savunma sembolü ile tanınma işaretlerini takarlar. Sivil savunma âmirleri petrol rengi yünlü kumaştan kısa ceket, düz pantolon, kemer, lâcivert bere ve ordu tipi siyah potinden ibaret özel elbise giyerler. Bunlara gerektiğinde kullanılmak üzere birer yağmurluk ve çizme de verilebilir.

(Devamı gelecek sayıda)

BU DERGİDEKİ KANUNLAR, KARARLAR VE TAMİMLERLE DİĞER YAZILAR TARAFIMIZDAN OKUNMUŞTUR

1	12	23	34	45
2	13	24	35	46
3	14	25	36	47
4	15	26	37	48
5	16	27	38	49
6	17	28	39	50
7	18	29	40	51
8	19	30	41	52
9	20	31	42	53
10	21	32	43	54
11	22	33	44	55

MİLLÎ EĞİTİM BASIMEVİ — ANKARA